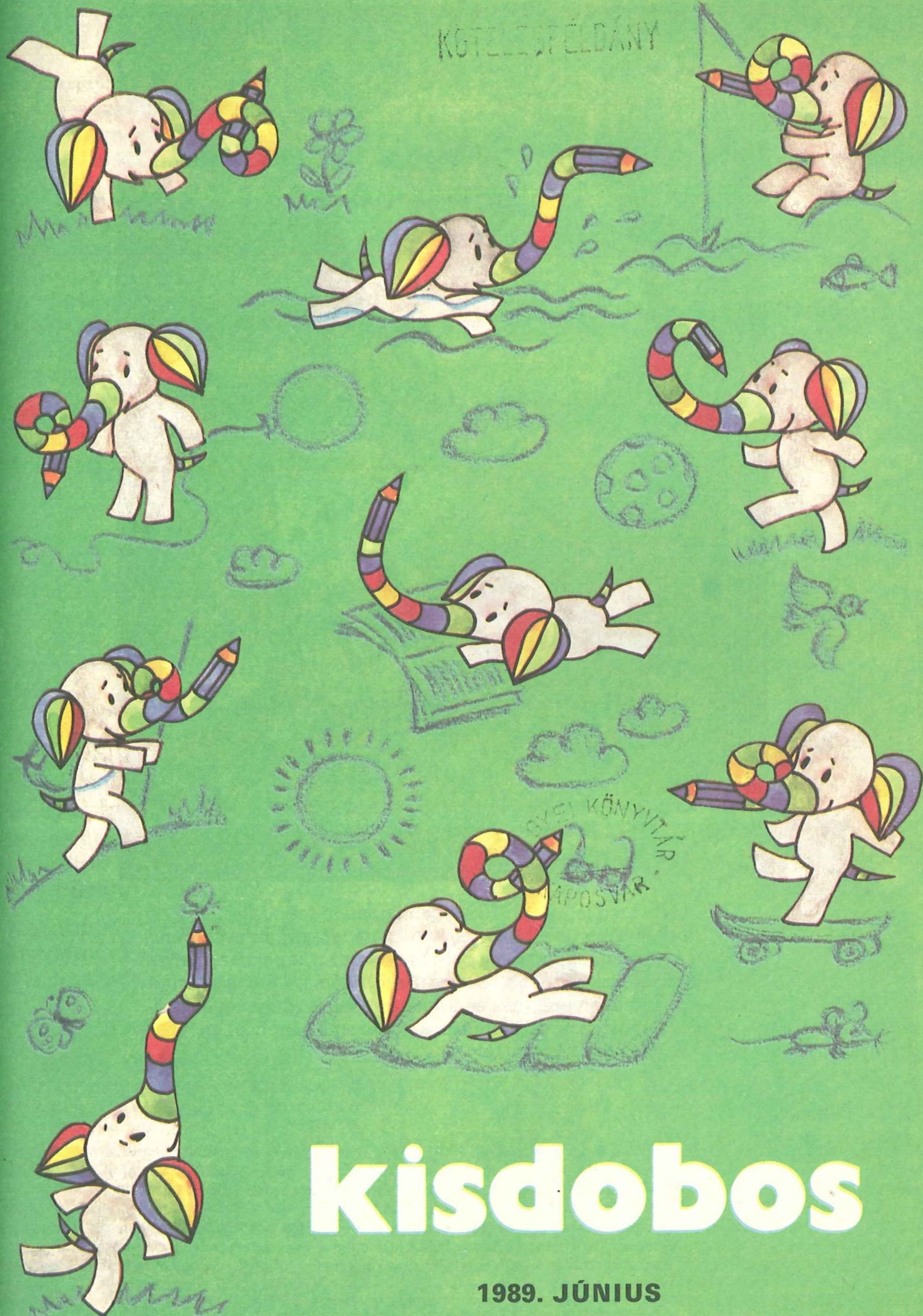
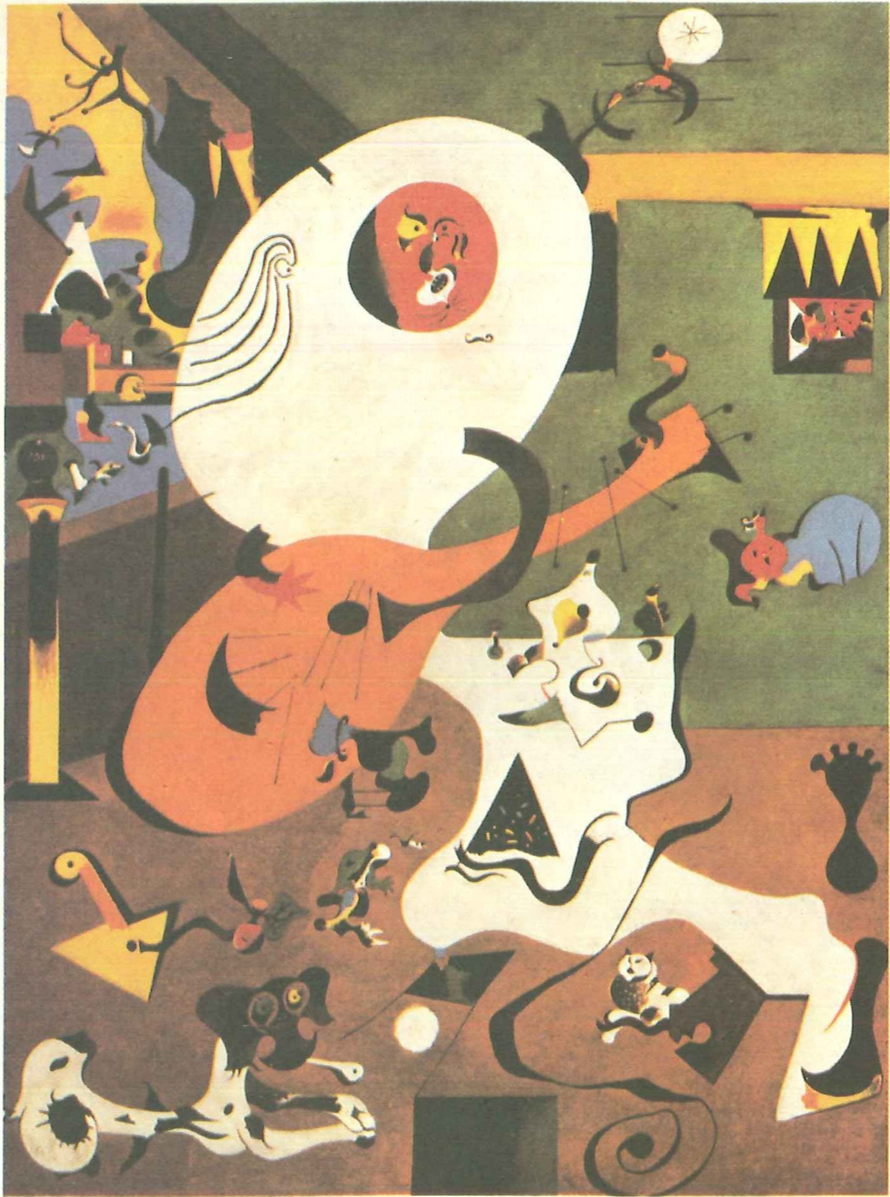

kisdobos
1989. JÚNIUS

KISDOBOS KÉPTÁR

A múlt század legvégén 1893-ban született Joan Miró, 90 évig élt. Egész életében a szabad szemmel nem látható, furcsa dolgokat festette meg, egészen hasonlóan azokhoz a képekhez, melyeket a kisgyerekek rajzolnak. Szomorúak? Vidámak? Furcsák, különösek, megmosolyogtatóak és torokszorítóak is. Különleges csodabogarait szívesen nézegetjük sokáig. Ezen a képen is, melynek címe Holland szobabelső.

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6–10 éveseknek. XXXVIII. évf. 6. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó. Felelős kiadó: **dr. Király G. István.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374, telefon: 116-660. Készült a Kossuth Nyomdában 89.0136. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442, HU ISSN 0450-3287.

A szerkesztőség címe: VI. Népköztársaság ú. 105. 1062, telefon:428-555. **Levélcím:** Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel út 10/a. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 150 Ft. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A címlap **Marék Veronika** munkája.

A szerkesztőség munkatársai: Ferenczy Ágnes, Gaál Ödönné, Kóka Rozália, Salát Anna.

Csorba Piroska versei

Csókolom, jól megnőttem!

Az ismerősök mindig megbeszélnek engem,
mekkora langaléta lettem,
milyen sovány vagyok,
púposan állok és idétlen arcokat vágok.

Kitaláltam az egyetlen védekezési módszert.
Azt mondom az ismerősöknek,
mielőtt megszólalhatnának:
„Csókolom, jól megnőttem
és sovány is vagyok,
az anyu cipőjébe bele se fér a lábam,
púpos a hátam
és az arcom pattanásos, zsíros és fényes!”

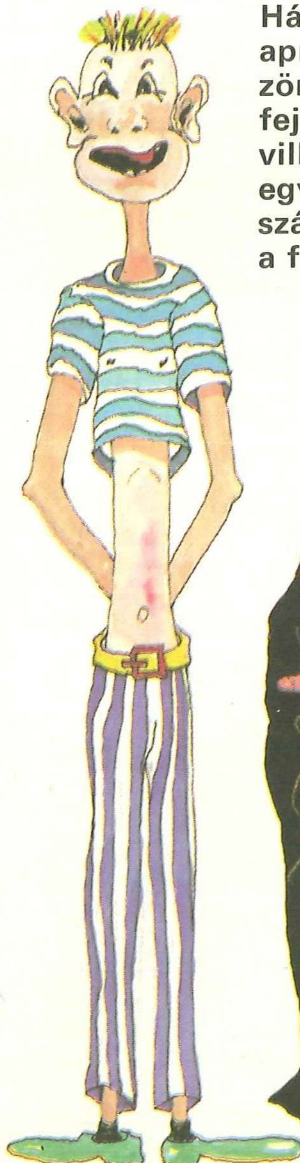
Ők erre elnevetik magukat
s én velük nevetek.
Csak anyu lesz rettentő mérges.

Reggelre csak fél zoknit találok

Esténként a sötétben megjelenik
a nagy Zoknifaló,
és a zoknijaim sajnos
eléje másznak,
reggel azért nem találom sehol
a fél zoknimat.
Persze az is lehet,
hogy az ágyneműtartó mögött
reszketnek
a nagy Zoknifalótól.

A legjobb, ha az embernek
valamennyi zoknija
egyforma színű.

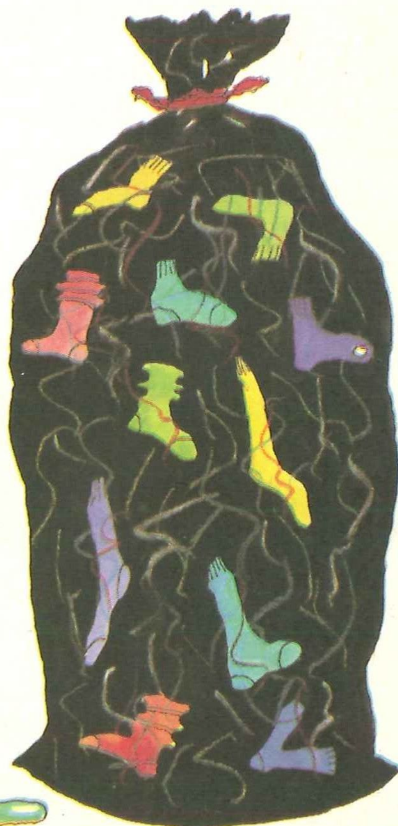

Nikolin Éva

Küszöbre ülök

Küszöbre ülök most is
hogyha játszom
mint akkor
mikor még gyerek voltam
fehér álmokat nyit
fölöttem a jázmin
nézem egy hangya
csöpp nyomát a porban.
Harangoznak
jön haza az alkony
– tejszag habzik
az akácok alatt –
orrát a lucskos
lila fénybe mártja
míg homlokáról
lecsúszik a nap.
Házunk előtt ül
apró nagyanyám
zörög az inda
fejti a babot
villogva hullnak
egy égi szakajtóba
száraz ujjáról
a fehér csillagok.

Kiss Ilona rajza

Együtt a család...

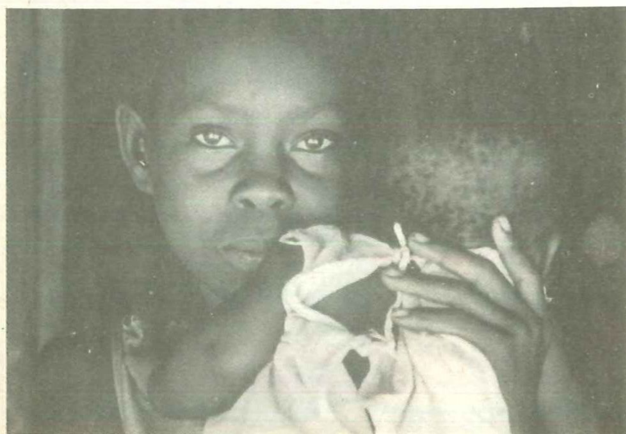
A Gyermeki Jogok Nyilatkozatának 6. pontja a szeretethez és a családhoz való jogot deklarálja (nyilvánítja ki).

Reggel kinyitod a szemed, anya vagy apa ébreszt. Tiszta ruhát találsz a szekrényben. Kakaót, tízórait készítenek neked a gondos kezek. Ha bajban vagy, segítenek. Ezt olyan természetesnek veszed, mint a levegőt. Csak akkor tűnik fel, hogy van, ha valami változott.

Nyáron lesz időd arra, hogy egy kicsit a családoddal is foglalkozz. Figyeld meg, mit tesz anyu és apu érted, testvéreidért, a családért. Ha ezt több napig figyeled, és közben összehasonlítod azzal, amit te csinálsz, meg fogod bocsátani, ha néha ingerültebben szólnak rád, vagy nem érnek rá téged meghallgatni. De együtt vagytok, szeretnek téged, és ez nagy dolog.

Élnek közöttünk olyanok, akiknek nincs családjuk. Ennek sok oka lehet. Róluk az állam gondoskodik. Amiről Zelk Zoltán verse szól, azt az érzést sohasem fogják megismerni, és ez nem az ő hibájuk.

Zelk Zoltán

Anya, apa hazajöttek

Anya, apa hazajöttek,
fáradtak, mert este van.
Azt kérdezik: féltél, fáztál
idehaza, kisfiam?

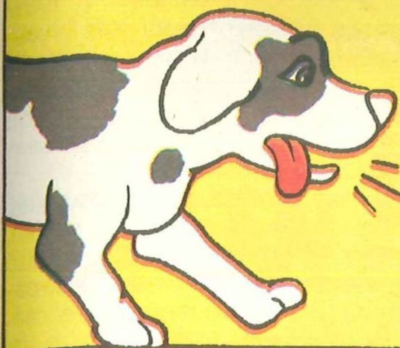
Anya simogat és csókol,
kérdezgeti: hogy vagyok?
Én meg mondom: hogyha megint
elmentek, hát meghalok...

De ha mégis tovább élek,
és én is felnőtt leszek,
hogyha én is gyárba járok
keresni a kenyeret:

magamhoz veszem a kulcsot,
és az ajtót becsukom,
akkor aztán másszanak ki,
ha tudnak, a kulcslyukon!

A Gyermeki Jogok Nyilatkozata annyit ér, amennyit a felnőttek megvalósítanak belőle.

Bálint Tibor

Ha Simonnak hatalma volna

A tanító bácsi, a mi kedves tanító bácsink már arról is híres volt, hogy izgalmas dolgozatokat íratott velünk. Egyszer olyan történetet kellett elmesélnünk, amikor füllentettünk, s póruljártunk. Máskor az anyai szeretet példáiról vallatott bennünket, s képzeljétek, a napokban ezt írta fel címként a táblára:

Ha nekem hatalmam volna.

Juj, még az ujjam begye is mindjárt zsibogni kezdett, annyi minden jutott eszembe, hogy mit is tennék, ha legalább néhány napig csodás hatalmam volna. S írtam, írtam, ami csak eszembe jutott, úgy nekibuzdultam. De írtak a pajtásaim is, akik képzelt erejükkel mind segíteni akartak a gyöngéken, az öregeken, a betegeken: akik mind azt óhajtották, hogy a világ szebb s jobb legyen.

Én magam először is egy óriási fagylaltozó palotát meg cukrászdát képzeltem el, ahol minden szegény gyerek ingyen eheti a fagyit, habos rolót, dobostortát, kakaós kávét. Akkor bizonyára nem halna éhen annyi gyerek a világon, amiről az újságban olvashatunk néha a hírek között. Én azt is kívántam, hogy megakadályozhassak mindenféle háborút a népek között, hogy olyan autók szaladgáljanak a városokban, amelyek nem füstölögnek, s a házak tetején mindenütt rózsakertek tündököljenek.

A pad fölé hajolva buzgólkodtunk mind a huszonnégyen. És csak akkor pillantottunk fel, amikor Czikó Simon váratlanul összecsukta a füzetét, karba tette a kezét, és mosolyogva hátradőlt, mint aki már be is fejezte a dolgozatát. Mint aki egy szemvillanás alatt kitalálta, hogy mi mindent is tenne, ha neki valóban hatalma volna. Leginkább padtársa, Bárány lepődött meg, aki ellen Simon már rég hadakozott. Valamiért kezdettől fogva a begyében volt. Talán épp a neve miatt. A szerénysége, nyápicsága miatt. S főként azért, mert egy szót sem súgott neki, ha ő felelés közben elkezdett nyekeregni.

A tanító bácsi odalépett Simonhoz:

– Befejezted, Simon?

– Nincs több mondanivalóm – vigyorgott Czikó. – Egykettőre eldöntöttem, hogy mire használnám fel a hatalmamat!

A tanító bácsi szétnyitotta a füzetét, mind szélesebb mosolyra húzódott a szája, aztán lassan elkomorodott, szinte sápadt lett. Még az ujjai is remegtek a füzeten. De nem akart bennünket megzavarni, a fogalmazásban, így hát visszaült az asztalhoz, és szomorúan elgondolkozva ott ült, amíg az utolsó dolgozatot is be nem adtuk. Akkor fölállt, és tanulságképpen ott helyben felolvasta nekünk Simon különös fogalmazványát.

Azért mondom, hogy különös, mert Simon először is azt kívánta, hogy a szalonnával bekent iskolát valóban vigye el a kutya, és minden tanuló otthon tanulhasson kedve szerint. A többi hatalmát pedig Bárány ellen óhajtotta fölhasználni. Ennek érdekében először is láthatatlanná szeretett volna válni, hogy a nyápic még csak ne is sejthesse, kitől kapott időnként két különböző pofont, egy nagyot, s egy még nagyobbat. Továbbá egy olyan görcs fölött akart rendelkezni, amely az ő parancsa szerint bármikor ide-oda rángathatja Bárányt, s amikor írni kezd, összehúzza az ujjait.

Dőltünk egymásra a padban, úgy nevettünk; de amikor láttuk kedves tanítónk szomorú arcát, elrestelltük magunkat, és a csöndben egyre csak Czikót néztük valamennyien. Még mindig karba tett kézzel, hivalkodón vigyorgott a saját szellemességén. Csak akkor jött zavarba, amikor a tanító bácsi meglobogtatta Simon dolgozatfüzetét a fejünk fölött, és így szólt:

– Itt az intő példa, gyerekek, hogy a hatalom csak olyan ember kezébe való, aki a jó érdekében, a közösség érdekében gyakorolja, s nem kicsinyes bosszúállásra, basáskodásra használja fel.

Bemutatjuk

Petrolay Margit írót

Elolvastad a márciusi Kisdobosban az Erdei kalács című mesét? Petrolay Margit írta, akivel óbudai lakásában beszélgettem. Kedvemért abbahagyta egy időre az írást. Most nem mesét, hanem a meséről ír tanulmánykötetet.

Nyolcvanegy éves, hófehér hajú, lassú, csendes beszédű. A képen unokái körében láthatod. Jó lehetett nekik, igazi „meseládikára" leltek a nagymamában. Nem is tudom mind felsorolni, hány kötet mesét írt, vagy szerkesztett. Csak néhány cím: Csinosomdrága, A bolhacsősz, Az erdei kalács, A szél nótája, A világszép kecskebéka.

Latin–magyar szakon végzett a bölcsészkaron. Büszke is rá, hogy gimnazista unokája tőle tanul latinul. Meséket az egyetemen kezdett írni, de az első „írói" siker nyolcadik gimnazista korában érte. (A VIII. osztály a mai IV. osztálynak felel meg.) Az érettségizők tiszteletére rendezett műsoros estre írt egy elbeszélést. Ő is olvasta fel, s ezzel nagy sikert aratott. Nevét beírták az önképzőkör arany könyvébe, ami akkor nagy megtiszteltetés volt. Sőt, az írás az egyik vidéki újságban meg is jelent.

– Addig én sosem szerepeltem – mondja Margit néni. – Ha az osztályfényképeinket nézegetem, aki az utolsó sorban áll a sarokban elbújva, az biztos, hogy én vagyok.

– Az egyetemen verseket írtam, és olvastam fel. De hamar rájöttem, ez nem az én világom. Ilyeneket írtam:

Rémes nagy pók
szürke mezben
beült hozzám
őszi esten.

– Azután jöttek a mesék?

– Nem. Felfedeztem magamnak a középkori Szent Ferenc legendát. Ebben ugyan sok a mesei elem, de ez nem a mese, hanem a regényírásra ösztönzött. Rengeteg középkori krónikát olvastam el hozzá. Címe: A Paradicsom dombja. Ez nem a gyerekeknek szól. A latinból fordított Arany legenda című kötetem sem. Ez 1943-ban jelent meg.

Nézegetem a régi könyveket. Szép sorban állnak egymás mellett, a megjelenés sorrendjében. Az első mesekönyv is itt van, az Ezüst pagoda. Ezt leendő férjével, Trencsényi Waldapfel Imrével együtt írta egy pályázatra. Az illusztrációkat az ugyancsak első könyves Róna Emy készítette.

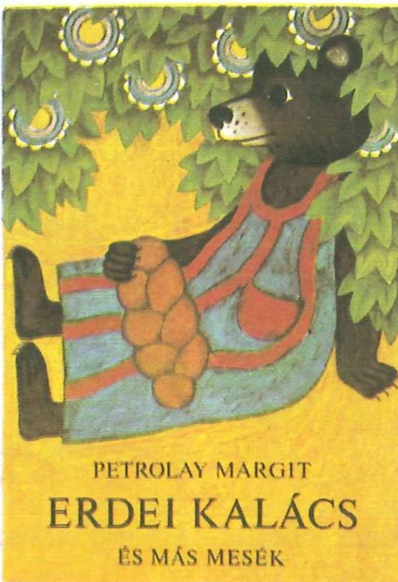
– Ma már nem vállalom a benne írt meséimet – mosolyodik el, mikor látja, hogy érdeklődve bele-beleolvasok a mesékbe. Nemcsak én változtam, hanem a gyerekek is. A Mese a kisfiúról, aki nem akart elaludni című kötetemben próbáltam meg a mai gyerekeknek írni. Méghozzá úgy írni, hogy a mese is megmaradjon, de a mostani tévén, filmen, űrhajón felnövő gyerekek is benne legyenek, és élvezni is tudják.

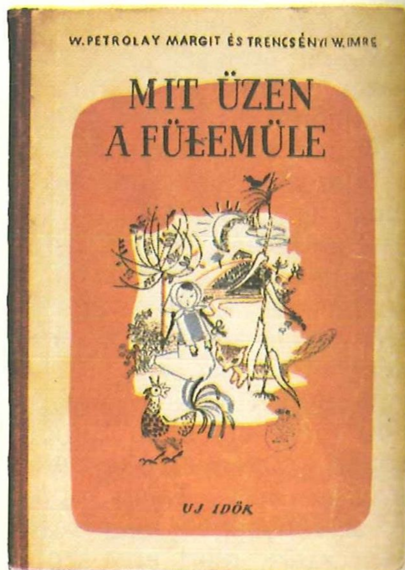
Beszélünk még könyvekről, pályázatokról, megírt, de be nem mutatott színdarabokról. Önkéntelenül azt mondom: – Az a baj, hogy Margit néni az életben is túl szerény volt. Mindig az utolsó sorban állt.

Bölcs, sokat tudó mosollyal tiltakozik:

– Szerény nem voltam, csak nem tolakodtam.
Mindig tudtam, hogy mi az, amit én tudok, és hogy az mennyit ér.

Ferenczy Ágnes

AZ ÉN BARÁTOM

Viki

Még soha nem találkoztunk. Többször megírtam neki, hogy ekkor és ekkor utazom, de beteg lettem. Aztán halaszthatatlan dolgom akadt, majd újra a betegség jött. Sűrűn váltogattuk a leveleket. Sok mindent tudunk már egymásról. Nagyon megszerettem. Már a pályázata is szíven ütött. Megírta, hogy találta meg, és hogyan veszítette el élete legszebb barátságát. Már akkor is azt kívántam, hogy találja meg újra, és találjon még újabbakat is! Olyan tisztaszívűeket, hűségeseket, mint ő.

Amikor a postás hozza világoskék, gyönyörűen megcímzett leveleit, mindig nagyot dobban a szívem. Öröm tölti el: Viki írt! Mindig kitalál valami meglepetést. Kedves szavai, okos gondolatai boldoggá tesznek. Alig várom, hogy lássam, hogy beszélgethessünk. Ismerjétek meg ti is barátságának gyönyörű történetét.

„Amikor óvodába kerültem, akkor találkoztam először ilyen sok gyerekkel. Féltem tőlük. Azután megismerkedtem egy kisfiúval. Tirisz Istvánnak hívják. A gyerekek szerelmespárnak csúfoltak bennünket, mert mindig együtt voltunk. Még az óvó néni is azt mondta anyukámnak, ez a két gyerek úgy szereti egymást, mint a legjobb testvérek.

Isti harcos gyerek volt, de velem szelídkedett. Segített a cipőmet felvenni, amikor sétálni indultunk. Ha valaki csúfolni vagy bántani akart, ő megvédett. Úgy szeretett, hogy azt sosem tudom elfelejteni. Most is sokat gondolok rá, de távol van tőlem, és sohasem láthatom.

Amikor eljöttem abból az óvodából és egy másikba kerültem, nem találtam barátot. Egy harmadik óvodába is jártam, de olyan szomorú volt a szívem, majd meghaltam bánatomban. Egyre csak Isti barátomra gondoltam.

Egyszer az óvodában leejtettem az ételes tálat. A gyerekek gúnyosan rám förmedtek, de én nem féltem. Még az óvó néni szigorú szemétől sem ijedtem meg. Gondolatban ott állt mellettem Isti, és azt mondta:

– Ne félj, Viki!

Ha bántottak, vagy szidtak, Isti velem volt. Most is velem van, és mindig velem lesz. Nincs másik barátom, pedig nagyon szeretném.

Azért kerestem magamnak barátokat. Sokan vannak. Sohase hagynak el, és sohasem kell elhagynom őket. Az én barátaim a papírbabáim. Nagy-nagy család. Rajzolom, vágom, színezem őket. Színházat játszunk, közértet. Holdutazásra megyünk. Sokat beszélgetünk. Hosszú lenne felsorolni, mi mindent csinálunk. Nagyon fontosak nekem a babáim. Fontos, hogy új ruhájuk legyen, friss kifli, kávé az asztalukon. Legyen szép ágyuk, ágyneműjük. Nagyon sok a munkám. Alig várom, hogy szünet legyen.

Mokos Viktória
3.d Soltvadkert”

Addig is míg találkozunk, szép nyarat és vidám vakációt kívánok neked a Kisdobos szerkesztősége nevében is:

Kóka Rozália

Fotó: Bakcsyné Béres Mária

Végig a Dunán

Két székesfehérvári fiatalember, Sáringer Károly és Sárdi István az elmúlt év nyarán végigúszta a Duna 417 km hosszú magyarországi szakaszát. Erről a vállalkozásról számol be az egyik résztvevő.

Egerben versenyeztünk egyszer. Felváltva társainkkal négy és fél napot úsztunk egyhuzamban. Az összesített távolság valahol a 4- és 500 km között volt. Az eredményhirdetéskor valaki megjegyezte: „...ennyi erővel végigúszhatnánk a Dunát!" Pistával azon nyomban elhatároztuk, hogy végigússzuk. Miért is ne?

Tudtuk persze, hogy ehhez a szokatlan erőpróbához kifogástalan fizikai erőállapot kell. Közelebbi barátságot kötöttünk tehát a nehéz súlyzókkal, a futócipővel, az úszónadrággal, sőt a bokszkesztyűvel is. Mindez azonban kevés lett volna, ha nem sportolunk rendszeresen apró gyermekkoruktól kezdve.

A sok edzés veszni látszott. Leutaztunk ugyanis egy kicsit fürkészkedni a Dunához. Az esőt lógató felhők ölében félelmetesen hömpölygött, kavargott a tavaszi folyam. Majdnem inunkba szállt a bátorság. „Lelkierő és kitartás is van a világon!" – mondtuk, és elindultunk motorcsónakot szerezni. Tudtuk, hogy a sok veszedelmet rejtő folyóval nem bírkózhatunk meg bátor kísérők nélkül, mert a biztonság a legfontosabb!

Hosszú hónapok szervezőmunkája után 1988. augusztus 11-én szálltunk vízre a csehszlovák határnál. Tudtuk, hogy célunk eléréséhez naponta 45-50 km-t kell megtennünk a nagy vízen. Ehhez bizony reggeltől estig úszni kell a hideg folyóban. Úgy is lett! A küzdelem mellett azonban feledhetetlen és csodálatos élmények egész sorát örökítette meg fényképezőgépünk. Nincs annál szebb, amikor a felkelő nap világítja be a vízen úszó párát. Na és a tájak...! Nem is gondoltuk volna, hogy ilyen vadregényes vidékeken kanyarog legnagyobb folyónk. Voltak persze a parton gyárak is. Ezek közelében bizony piszkosabb lett a víz, de erre felkészültünk.

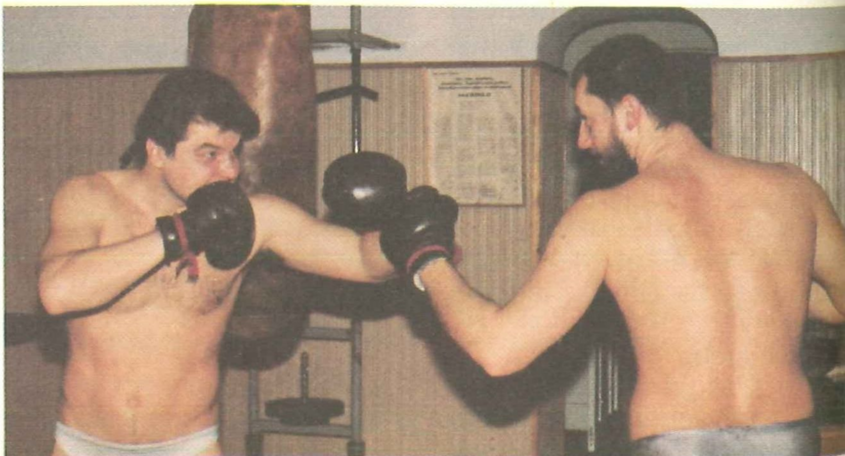
A számtalan élmény közül hadd meséljek el egy kedves történetet. A szentendrei úttörőtábor lakói nagy-nagy lelkesedéssel fogadtak bennünket. A több órás autogram osztogatás és élménybeszámoló után nagy megtiszteltetés érte kis csapatunkat. A tábor közkedvelt vizslakutyája – Liza – éppen kiskutyákat várt. Megkértek bennünket, hogy a Duna-úszás emlékére legyünk a kis gombócok „keresztszülei". A trónörökösök közül ketten, tőlünk a keresztségben a „Frédi" és a „Csöpi" nevet kapták. Frédi és Csöpi – ismerve a tábor kedves lakóit – biztosan vidáman hancúroznak ma is valahol Szentendrén.

Kilenc napig küzdöttünk reggeltől estig a vízzel, az örvényekkel, az időjárással. Teljesítményünk elismerése volt, hogy augusztus 20-án részt vehettünk a nagy vízi- és légiparádén. Nagyszerű érzés volt, és méltó befejezés a sok tízezer ember tapsa és gratulációja.

Eszünkbe jutott, hogy mennyi munka, kitartás és áldozat, felkészülés és tervezgetés áll mögöttünk. Ekkor éreztük igazán, hogy megérte. Gratuláltunk egymásnak és hűséges kísérőinknek. Nélkülük biztosan nem mentünk volna semmire, hisz a szabad vizek nagyon sok veszélyt rejtenek. A tavak, a folyók, a természet sok szép élményt tartogat számunkra. Igazán nagy kalandokra csak felkészült, egészséges ember vállalkozhat, és ő is csak segítséggel.

Ha ezt tudjátok, sok örömetek lesz a természetes vizek felfedezésekor. Találkozunk nyáron a tavakban, a folyókban!

Sáringer Károly

„Földönkívüliek”

A pécsi Nevelési Központ tehetséggondozó tábort szervezett Pécs mellett, az orfűi tónál.

1988. június 6-án ötvenhat negyedik osztályos gyerek és hat tanár érkezett a tóparti táborhelyre. Táguló tüdővel szívtuk be a tiszta levegőt, a virágok és a frissen nőtt fű illatát.

Rövidesen erdei sétára indultunk. Felfedeztük a sárga gólyahírt, a virító ördögszemet, a réti kakukkszegfűt, a fehér mécsvirágot és a molyhos napvirágot. Találkoztunk az erdei vöröshangya szorgos családjával, megtaláltuk az óriás fenyődarázs lakhelyét, és megfigyeltük a bodobácsok szerelmes csoportjait. A napsütötte rétek fölött felhőcsodák formálódtak.

– Úgyse meritek megnézni a vaddisznónyomokat! – ijesztgették a fiúk a lányokat. Néhányan a bokrok mögé bújva utánozták a vaddisznó röfögését. Kisvártatva különös lényeket találtunk a virágzó fűben. A lényeknek zacskó formájuk volt. Zacskótestükből szüntelenül magokat szórtak, melyből hamarosan kifejlődött a zacskólény. Valamennyien beszéltünk hozzájuk, magyar szavainkra rá sem hederítettek. Az angolosok angolul, a németesek németül próbálkoztak mindhiába. Végül színes ceruzával rajzolni kezdtünk. Rajzainkat látva a zacskólények örömükben táncra perdültek, miközben színüket szüntelenül változtatták. Kiderült, hogy a színekre és a formákra rendkívül érzékenyek. Hogy bemutassuk vendégeinknek a földi világot, húsz méter hosszú festményt festettünk nekik. Az időjárás mindvégig kedvezett a munkának és a játéknak. Sajnáltuk azokat a gyerekeket, akiknek az iskolában kellett lenni a tanítás utolsó hetében. Itt a komoly nyelvtanulás is jobban ment, mint otthon a tanteremben. Naponta többször megmártóztunk a tóban, megszakítva a festést és a nyelvtanulást.

Mi minden került a közös festményre? Virágzó, magszóró fűtengerben bukkan fel a földönkívüli jármű, amiből a zacskólények ugrálnak elő. A lények ámuldoznak a kék és rózsaszín felhőcsodákon, óriásira nagyított földmélyi kristály, kacskaringós hínárerdő, halak, polipok, rákok, kagylók, csigák, óriáshal és sellő, aztán mindezt tűzokádó sárkányok támadják meg. Végül emberméretű árvácskák törnek elő a föld alól, és legyőzik a sárkányokat.

A közös képalkotás legforróbb pillanata, amikor valamennyi gyerek fest. Teljes odaadással élvezik a játékot. A gesztusok, az ecsetnyomok felelnek egymásnak. Jelképek, tenyérlenyomatok, tízujjrajzolatok. Számtalan érzés, amit szóval nem lehet elmondani.

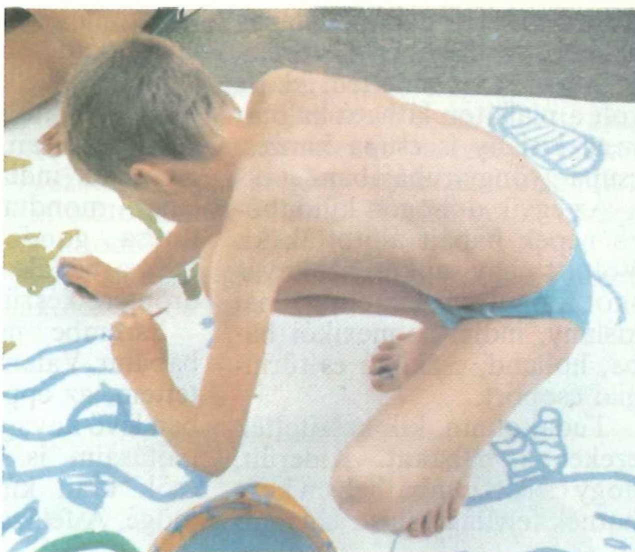
Az örömünnep tetőpontja volt, amikor elkészült a közös mű. „Mágikus” mázolással fejeztük be a játékot, magunkra festettük a megmaradt színeket. A zacskólényekkel közösen baráti körtáncot jártunk.

Alkonyatkor a tó langyos vizében mostuk le magunkról a festéknyomokat.

– Jövőre is eljövünk – mondogatták a maszatos művészek.

Pongrácz Éva

Fotók: Kosaras Attila

Babák

Bükön, a nyugat-dunántúli híres-neves gyógyfürdő előtt sétálgattam. A szemben lévő művelődési központ ajtaján nagy, világoskék plakátot pillantottam meg. Égszínkék szemű, kalotaszegi öltözékes baba fényképe csalogatott az épületbe. Báb- és babakészítők, gyűjtők kiállítása – adta hírül a plakát.

A kiállítóteremben három dobogó telis-teli volt szebbnél szebb babával. Először a magyar népviseletes babákat csodáltam meg. Kapuvári, ludányhalászi, törökkopányi, hévízgyörki viseletet ismertem fel. Itt volt a plakáton látható kalotaszegi kislány is csupa hímzés, csupa gyöngy ruhájában.

Az egyik dobogón különböző népek babáit állították ki. Volt itt nagy sapkás, szoknyás skót fiú, selyem kimonós kínai kislány, indiai és mexikói baba, holland, eszkimó és türingiai csoport.

Tudakoltam, kik készítették ezeket a babákat. Kiderült, hogy csak Szombathelyen kaphatnék felvilágosítást. Ugyanis onnan került ide ez a kiállítás. A bemutató több száz babából állt. Tavaly, a karácsonyi családi vasárnap fénypontja volt ez a nagy babaparádé.

Négy év körüli kislány nyargalt a terembe. Nagyot kurjantott örömében. Rávetette magát az egyik babára, és magához szorította. Édesanyja ijedten kapott utána:

– Orsika, tedd le azonnal! Nem szabad hozzányúlni. Leejted, bepiszkolod a ruháját. Ez kiállítási darab!

A baba visszakerült a helyére. Orsika sírva fakadt. Nem értette, miért nem veheti kezébe a csábító játékokat. Édesanyja bosszús lett, és hamarosan kivonszolta kislányát a teremből. Újabb látogatók jöttek, főként felnőttek. Lelkendezve dicsérték a babák öltözetét:

– Pont olyan, mint egy igazi! – Ez a kis indiai baba mintha élne – mondta valaki. Nekem furcsa gondolatom támadt: ezek a babák nem a gyerekek örömére készültek...

Eszembe jutottak egykori babáim. Valamennyit én készítettem, az éppen kezem ügyében lévő anyagból. Így tettek a pajtásaim is. Langyos nyári esők után kimentünk a ház mögé. A felázott, agyagos sárból pólyás babákat formáltunk. A fal mellé raktuk sorba a „gyerekeinket". Nevet adtunk nekik. Pipacsbimbók felső szirmait óvatosan lehajtogattuk. Átkötöttük fűszállal. A kis kövér asszonyformájú figurákat már táncoltattuk is:

Ugyan édes komámasszony,
Mért kend olyan kövér asszony?

Hajasbabát is csináltunk tejeskukoricából. Csuhébabát a kukorica leveléből. Lehetett copfost, pólyást, öreganyót, öregapót is készíteni belőle. A szamárkóró bogáncsából pedig fiút, lányt, bölcsőt, ágyat.

Csodálatos játék volt a rongybaba-készítés is. Fél napig is kötözgettük, varrogattuk, öltöztettük őket.

A kiállítás már bezárt. De ha az utcán vagy a játszótéren babát szorongató gyereket látok, mindig eszembe jutnak a kiállítóteremben látott szép, fényes ruhák. Vajon játszásra vagy csak gyönyörködtetésre készítették őket a felnőttek? Máig sem tudom a választ.

Kóka Rozália

hogy is volt?

Krisztus és a szegény meg a gazdag ember

Krisztus urunk még a földön járt, mentek Péterrel együtt tanítani. Beesteledett. Elértek egy házhoz. Betértek egy gazdag emberhez egy kis alamizsnáért meg éjjeli szállásért.

A gazdag ember elkergette Krisztust és Pétert:

– Ilyen koldusoknak nincs potya ennivalóm. Nem adok én ilyeneknek semmit!

Elment az Üdvözítő Jézus a gazdag embertől, és betért egy szegény emberhez. Isten nevében kopogtatott, és egy kis alamizsnát meg szerény éjjeli szállást kért.

– Szegény emberek vagyunk, nekünk csak egy tál krumplink van. Ha megelégszenek vele, nagyon szívesen megkínáljuk ezzel a kis vacsorával. Csak egy kis helyünk van a szállásra, és bár sokan vagyunk, de két jó ember elfér köztünk.

Odatették a krumplit az asztalra, körülülték, mert tizenkét gyereke volt az embernek. Amikor kifogyott a tálból az étel, az Üdvözítő Jézus megáldotta, megint teli lett, éppen úgy, mint először. Megint megették azt is, ismét tele lett a tál.

Mikor reggel elment az Üdvözítő, azt mondta neki Péter:

– Uram, ezt a szegény embert megjutalmazd ám!

Mivel sokan voltak a családban, a szegény asszony csak egy kis vászondarabbal takarta be az Üdvözítőt meg Pétert. Más takarót nem tudott nekik adni.

Útközben Péter azt mondta a Megváltónak:

– Uram, megjutalmaznám a szegény asszonyt meg a szegény embert jóságukért.

– Már elkéstél, hiszen én mejutalmaztam őket – mondta Péternek Jézus.

– Mivel, Uram?

– Majd, ha távol leszünk, megtudod.

– Mért akkor, ha távol leszünk?

– Nem akartam, hogy hálálkodjanak.

– Mivel viszonoztad a jóságukat, Uram?

– Azt kívántam a szegény asszonynak, ha kihúzza a fiókját, az legyen teli arannyal. A tálból meg sose fogyjon ki a krumpli. A vászonból szabjon a tizenkét gyerekének inget.

Szabott a szegény asszony a tizenkét gyerekének inget, de a vászon nem fogyott el. Akkora maradt, amekkora volt. A tálból meg sose fogyott ki a krumpli. Amikor a szegény asszony kihúzta a fiókját és bele akart nyúlni, majdnem megvakult. A fiók teli volt arannyal.

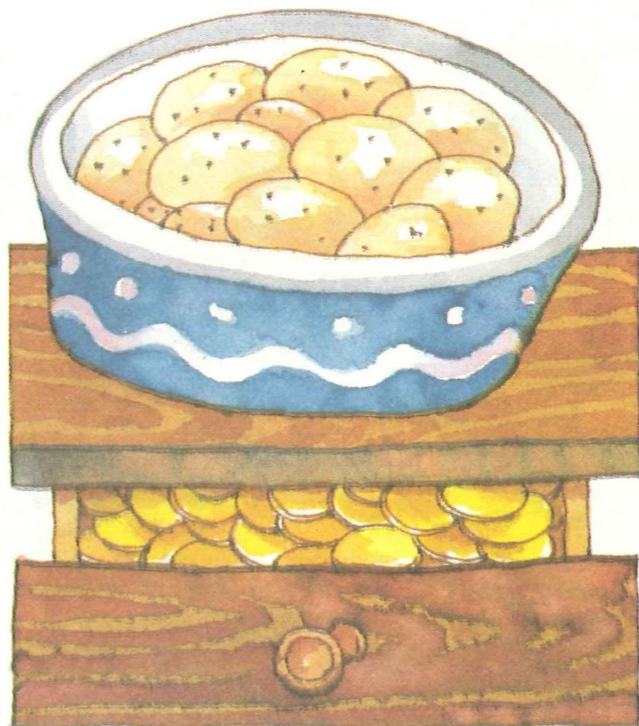
A szegény család meggazdagodott. Csodálatos boldogulásuknak híre ment. A gazdag ember elment Jézus után. Mondta neki, hogy jöjjön el hozzá vacsorára. Elment Jézus Krisztus a gazdag emberhez vacsorázni. Nagyon jó ételeket készíttetett a gazdag ember, rengeteg tállal hozatta be a bő vacsorát. Mikor kiürültek a tálak, csak várta a gazdag ember, hogy újra tele legyenek, de bizony hiába várta.

Mikor Jézus el akart köszönni, kérdezte a gazdag ember Urunkat:

– Hát az én tálaim nem telnek meg? A szomszédomban mind megteltek a tálak, ahányszor kiürültek.

– Ugye, zsugori ember, azért hívtál meg, mert megtudtad, hogy a szegény embernek megteltek a tálai? Te csak zsugoriságból hívtál, mert azt gondoltad, hogy megjutalmazlak. A fösvénynek, a zsugorinak nem telik meg újra a tála. Nem áldja meg az Úristen a zsugoriakat, csak azokat, akik jót tesznek a szegényekkel. A szomszédod, a szegény ember az utolsó falatját osztotta meg velünk. Te elkergettél minket az ajtódtól.

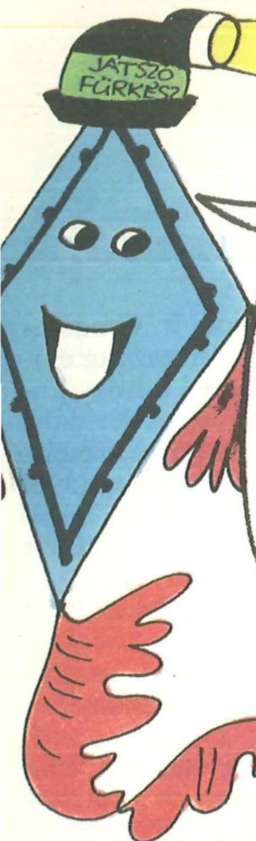
Így büntette meg Krisztus a gazdag embert, akinek többé nem volt áldás a munkáján.

Hegyi Márta rajza

Rajzolta Görög Júlia, összeállította Jani Bernadette

Fürkészoldal

Itt a nyár, itt a vakáció. Az erdő, a színpompás természet a szabadba hív. Strandolni, labdázni, kirándulni csalogat a simogató napsugár. A szünidőben sok új dolgot megtanulhattok, kifürkészhettek, kipróbálhattok.

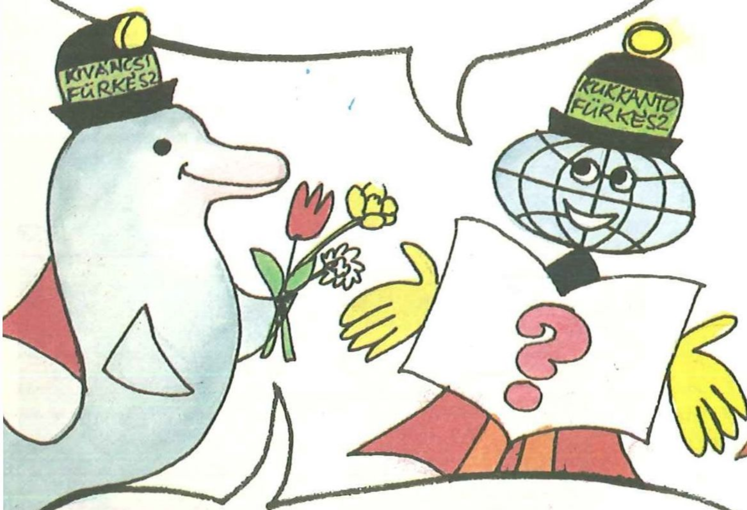
Gyertek velem úszni, vízibiciklizni, csónakázni! Figyelem! Ha vízen és vízközelben játszotok, mindig legyen a közelben úszni tudó felnőtt! Csónakázni pedig csak felnőttel menjetek!

Ez az én hétfejű sárkányom. Szeretném legyőzni a nyár végére. Rajzolj te is egy sárkányt, és írd rá azt a 7 elhatározást, amelyet teljesíteni akarsz. (Rossz tulajdonságok is szerepelhetnek.) A rajz másolatát beküldheted a Kisdobos szerkesztőségébe szeptember 7-ig. Írd meg, hány fejét tudtad levágni, és hogyan sikerült! A sárkányok legyőzői közül 7-en ajándékot kapnak.

Jó fürkészkedést kívánok egész nyárra:

Fürkész Balázs

Én erdőjárásra és rövid kerékpáros túrára hívlak benneteket. Ha kerékpárral mentek, felnőttet is hívjatok! A közlekedési szabályokat tartsátok be! Egy-egy hétvégi kirándulás során megismerhetitek hazánk számos ismeretlen táját, nevezetességeit. Megtanulhatjátok a térkép használatát is. Légy te a „navigátor", az irányító!

Tudod-e, miért eltérő színűek a virágok? Néhánynak miért csukódik össze este a szirma? És annak tudod-e a titkát, hogy az akvárium vize miért zöldül meg nyáron? Ezekre és még sok kíváncsi kérdésre ad választ a „Minden napra egy kérdés" című könyv! Olvasd, forgasd a nyáron!

Öltöztetős baba

Kivágós

Győrffy Anna munkája

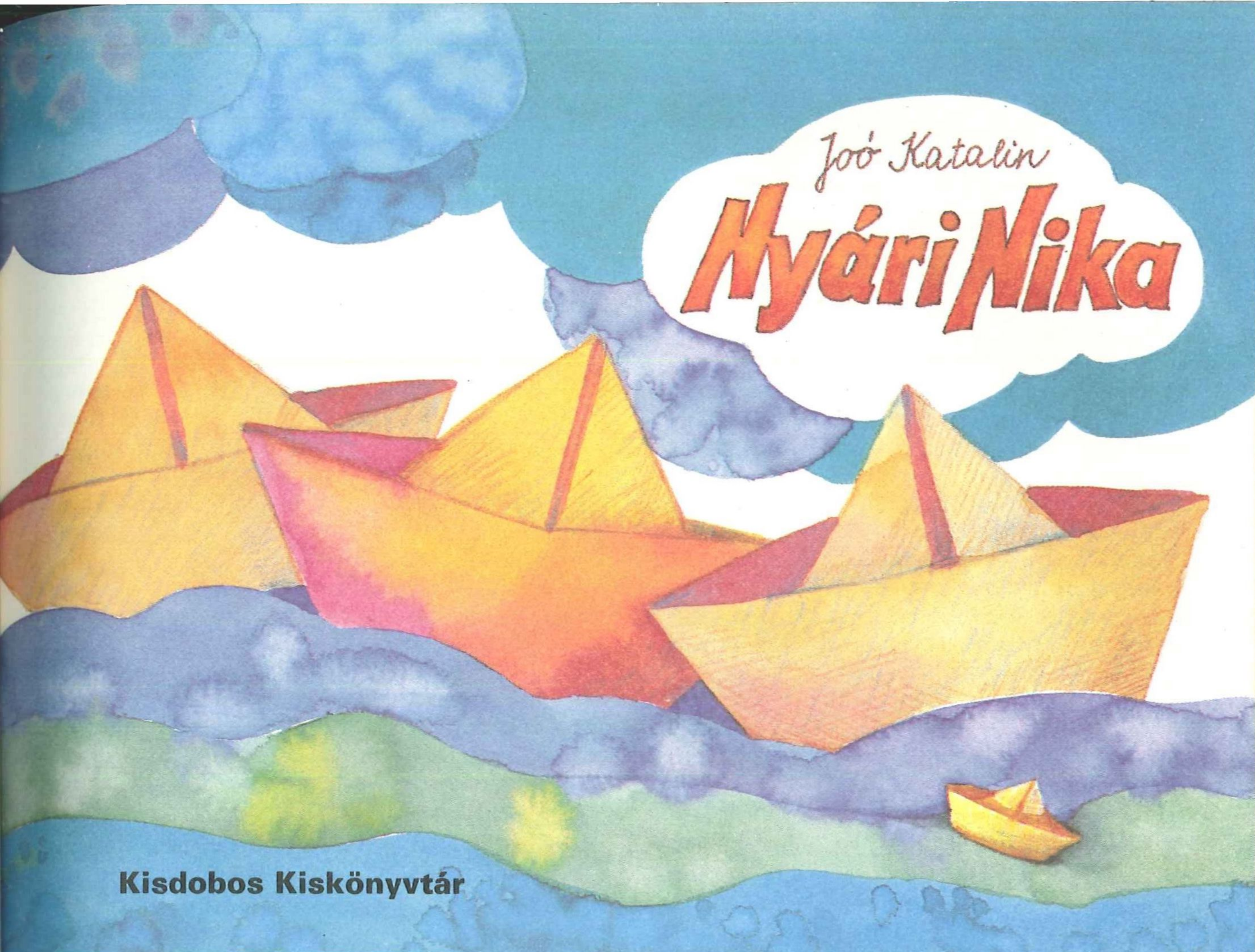
Mielőtt kivágjátok a babát és a ruhákat, fejtsétek meg a labirintus titkát. A kisfiú a macijához szeretne eljutni. Segítsetek neki!

A kivágott ruhák mintaként (sablonként) szolgálhatnak, ha új ruhákat szeretnél készíteni.

Mindig a sárga úton...

Koltai Éva rajza

kéthetenként vihette el, akkor is csak vasárnap... elváltak – tette hozzá szomorúan. – Hát én most azt kívánom...

Azzal lehajtotta a fejét.

Nagyon soká hallgattak.

Pistván hirtelen egy nagy hajót bízott a patakjukra.

– Én meg azt kívánom – kicsit erőltetett volt a hangja –, hogy a hátrabukfencet is meg tudjam csinálni!

A kislány meglepődött. De érezte, hogy őt most így vigasztalja a fiú. És hálásan megsimogatta a karját.

Hosszú volt a nyár, mégis rövidnek tűnt.

A nagymama málnása bőven termett a kert végében, a fűzfák tövén ráérősen ballagott a patak. Ezen a nyáron még szebb volt a napsütés. Ezt a napsütést Nyári Nikának hívták...

Egyik nap nem a patak mentén gázolt át kertjükből a kislány, hanem szabályosan az utcai kertkapun csengetett. Fehér térdharisnya, ünnepi csatos cipő, ropogósra vasalt ruha volt rajta. A haja még szőkébb volt, mint valaha. Levelet lobogtatott a kezében, és a nagymamának újságolta:

– Téged miért neveznek Pistvánnak?

Ezt külön el kellett magyarázni, hogy utálja a beceneveket, mert Pityunak papagájt szokás nevezni, nem pedig egy komoly harmadikost, a Pisti meg olyan semmilyen név. Így aztán kitalálta, mégsem lesz István, az az apu neve a családban. Ő a Pistvánra hallgat.

– Mókás vagy – mondta elismerően Nyári Panni. Aztán megbeszélték, hogy ki melyik iskolába jár, milyen az iskolájuk, s hogy Pistván Györgyike nénije – az osztályfőnökük – vörös hajú és szeplős, és soha nem kiabál. Csak nagyon nagy gazságért ír be az üzenőfüzetükbe. De ilyesmi olyan ritkán történik, hogy akkor két hétig erről beszélnek egymás közt a gyerekek és otthon a szülők. Pistván megtudta, hogy Anni művészi tornára jár, ezt nagyon szereti, s ha sikerül, testnevelő tanár lesz. Pistván a bátyjával dicsekedett, hogy tanulmányi versenyt nyert, és most nyári gyakorlaton van. Ő pedig nyár végéig itt van a nagymamánál, de anyuék minden hétvégén idelátogatnak, és milyen jó, ha együtt a család.

Anni hallgatott. Aztán nagy hirtelen felugrott, és felfutott az ő kertjükbe. Vagyis a nagypapáékéba. Pistván nem értette. Nem hívták, vacsoraidő

A címoldal Hegyi Márta munkája

A kert végében kis patak folydogált. Partján fűzfák borongtak. Mindig szomorúan lebbentek gallyaik a legkisebb szellőre is, lévén szomorúfüzek, melyeknek „hivatali kötelességük" nevük miatt a szomorúság.

Pistván szívesen üldögélt a tövükben. Odahaza anyáéknál az emeletes házban sokszor ábrándozott a patakról, a füzekről, a nyárról. A nyár egyenlő volt a nagymama házával, nagy kertjével, patakjával a kert alján, a málnással, a napsütötte szabadsággal. És persze nagymamával. De ezen a nyáron még bővült a kör, és szebbé vált a napsütés...

– Nyári Anni vagyok – mondta halkan a szőke copfos kislány –, de a barátaim Panninak hívnak – mosolygott és Pistván úgy találta, hogy Nyári Panni a legaranyosabb lány, akinek meghúzta valaha is a copfját.

– Jaj, olyan boldog vagyok! Ma hazautazom! Erre Pistván is előjött a kisszobából. Döbbenten nézte, miért boldog az, aki hazautazik. Nyári Nika szinte kiáltotta:

– Befutott a kishajó, jaj Pisván! Anyuék írtak! Tessék elolvasni!

Nagymama szemüvegén át is látta, hogy Pistván nyeldesi a könnyeit.

„Kislányom! Nagyon boldogok vagyunk, mert megszületett a két kistestvéred, akikre olyan sokáig vártunk. Emlékszel, hányszor mondtad te is, hogy mennyire jó lenne, ha nem magad lennél? Anyu egészséges, de most kímélnünk kell, a két vasgyúró sok gondot ad. Az ikrek neve: Ferkó és Ádám..."

– Még csak nem is István – fordult el a fiú, aztán nagyon gyorsan parányi hajót hajtogatott, s átadta Nyári Nikának.

A következő nyáron nem találkoztak. Nyaralás, úttörőtábor, külföldi utazás? Ki tudja, mi jött közbe... Később, amikor Pistvánból István lett, úgy tűnt neki, hogy a televízió egyik bemondója nagyon hasonlít arra a régi kislányra, akit sok-sok esztendővel annak előtte, aranyhajú nyártündérnek hitt, s akinek a neve muzsika maradt: Nyári Nika...

sincsen még, miért olyan sürgős, hisz épp levélsípot ügyeskedett, s meg akarta rá tanítani, hogyan készül.

– Aranyos ez a kis Anni! – mondta egyik nap a nagymama. – Képzeld csak, kóstolót hozott az aratási körtéjükből – és Pistván elé helyezett egy hatalmas tálnyi aranyszínű apró körtét. – Rég láttam, azt hittem hazavitték már – nagymama is magának beszélt, mint a hosszú ideje magányosan élő idős emberek. – Bár valamit mondott a nagypapája, hogy a szüleinél nincs rendben valami. Ne adj isten, hogy elváljanak – sóhajtotta –, annyi a szerencsétlen ember...

Kicsit ingatta a fejét, szipogott is hozzá. Aztán bekapcsolta a mosógépet. Mert nagymamának – ahogy a felnőtteknek általában – mindig akadt dolga.

Szitakötők szárnya rebbent.

Álmosító volt a délidő.

Pistván a vizet nézte. Aztán hirtelen nem látott semmit. Valaki halkan nevetett a háta mögött, és befogta a szemét.

– Nika! Nyári Nika! Hol voltál? – szinte kiáltotta, a kislány meg nevetett.

– Nika! Ez még úgysem voltam! Nyári Nika! És télen hogy hívnak? Csak nyáron vagyok Nika?

– Csak nekem vagy Nika – mondta Pistván, és a tenyere izzadni kezdett a nagy nekibuzdulástól. – Mindenkinek Anni meg Pannika vagy, meg Anna, de Nika csak nekem!

Szinte szigorú lett a hangja. De a kislány nem vette észre.

– Építsünk kívánsághajót – tett le a fűre egy köteg újságpapírt. – Minél kisebb a hajó, annál nagyobb a kívánság!

Hozzákezdtek.

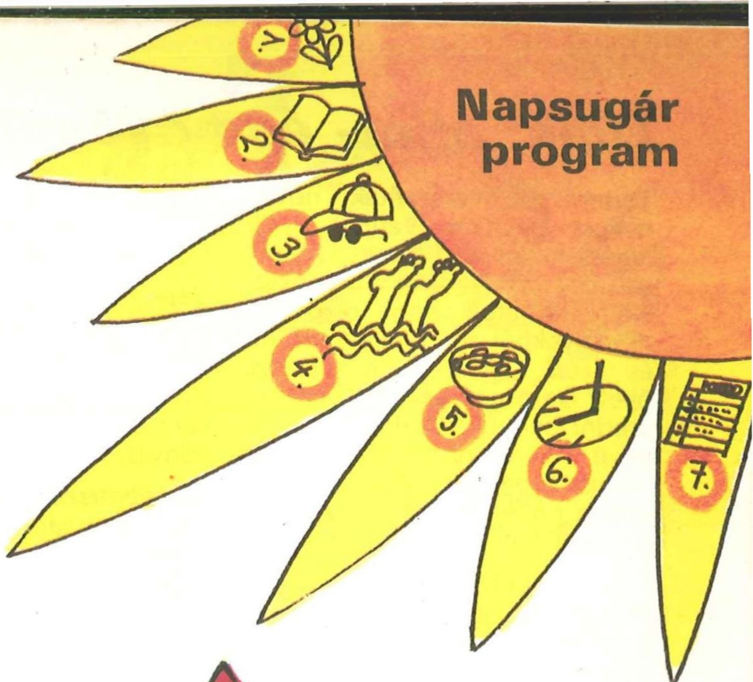
Pistván szép, szabályos hadiflottát hajtogatott olyan pontosan, hogy abban hiba nem volt. Nyári Nika hajói kicsik voltak. A legeslegkisebb alig nagyobb egy katicabogárnál.

– Nagy a te kívánságod Nyári Nika! – sóhajtott fel a fiú. – Mondd meg, mi az.

Nika elfordította az arcát. A hangján hallatszott a könny. Soká hallgattak, a kis bogárnyi hajó már a szomszéd kertek alján úszkált, amikor kimondta:

– Félek... anyuéknál valami baj van, azért vagyok itt egész nyáron. Tudod, a barátnőméknél, a Timiéknél is így kezdődött. Aztán a mamájával maradt, a papa csak hetenként meg

Hétágra süt a nap

1.

Menj kirándulni! közben gyűjts vadvirágokat! Préseld le! A **Fürkész könyvek** sorozat VADVIRÁGOK című kötetében megismerkedhetsz velük. Védett növényt soha ne szedj! Rajzolj le néhány mérges gombát! Segítségedre lesz a **Búvár zsebkönyv Gombák** című kiadványa. Ha gombát gyűjtesz az erdőben, mindig moss kezet utána! A gombát ellenőriztesd!

2.

Kíváncsi vagyok, nyáron kik lettek a legkedvesebb regényhőseid. Írd meg!

3.

A napsugár egészséges, de csak mértékkel. Fontos a fokozatosság. Eleinte kevesebb, később több időt tölthetsz a napon. Kerüld a napszúrást! Erős napsütésben használj világos kalapot!

4.

Az úszás a legegészségesebb sportok egyike. De felhevült testtel vagy ott, ahol nem tudod, milyen mély a víz, beugrani balesetveszélyes!

5.

Ismered a rebarbara nevű növényt? Tudod-e, hogy kompót is készülhet belőle? Te is kipróbálhatod.

6.

Tájékozódj az erdőben térképpel és iránytűvel! Ha süt a nap, azt is megtudhatod, hogy körülbelül hány óra van. Készíts napórát! Rajzold is le!

7.

Ha nem osztod be a szabadidőd, gyorsan elszalad. Nyáron is készíts napirendet!

Ha napsugár gyerek akarsz lenni, élj a napsugár program szerint! Küldj mind a **7** pontról valamit nekem szeptember **7**-ig (tudósítás, beszámoló, rajz, vidám önértékelés, egyéni „hétpróba" leírása).

Jutalmat **7**-en kapnak, és **7**- féle ajándékot sorsolunk ki.

Dobos Dorka

Diák: állat- és növényfürkészőknek

Tudom, sokan szeretitek a növényeket gyűjteni. Vannak, akik lepréselik, és még a növényhatározóból is kikeresik a neveket. Ugye tudjátok, hogy bizonyos növényekből egyre kevesebb él, és ezért védetté nyilvánították őket? Nem szabad egyet sem leszedni belőlük! Diafilmekről, illetve keretezett diaképekről megismerhetitek Magyarország védett növényeit. Néhány címet feljegyeztem:

Magyarország védett növényei
Magyarország védett vadvirágai
Az Alföld védett növényei
A Dunántúl védett vadvirágai

Kirándulás előtt érdemes levetíteni az ehető és mérges gombákról szóló filmeket:

Réteggyepek gombái
Erdők, ligetek gombái
Ehető és mérgező gombák

Ha az állatokról akarsz diafilmeket nézni, akkor is ajánlhatok néhányat:

Magyarország jelentősebb vadjai
Magyarország védett állatai
Lepkék
Puszták védett madarai
Erdők védett madarai
Tópartok védett madarai

Dobos Dorka

Vetési lúd

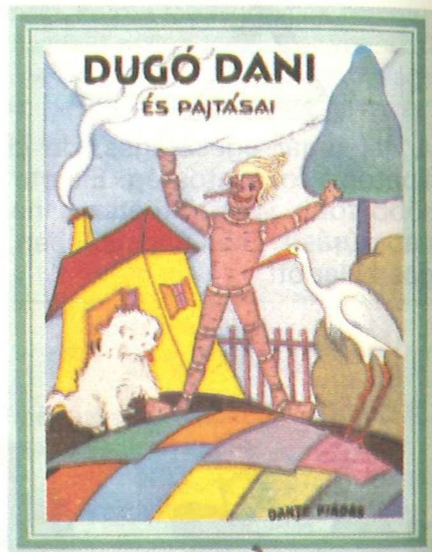

Barátunk a könyv

Ki is az a Dugó Dani?

Nagymamáink kedvence volt, aki hosszú-hosszú ideig egy poros padláson éldegélt egy csomó nagy könyvben. Ott találtak rá a szerkesztők, behozták, leporolták, kiadták, és most az unokák kezébe adják...

Dugó Dani eredetileg is a padláson született. Bandika, egy tágas, vidéki udvarházban élő kisfiú szeretett kincsek után kutatni, és azokból mindenféle érdekes dolgot fabrikálni. A régi limlomok között talált dugókból egyszer egy kis emberkét faragott, néhány drótocska és a kukorica sárga hajának segítségével. Olyan hejre kis legény lett Dugó Dani, hogy a ház minden lakója és Csupi kutya, meg a kéményen élő Kelep család menten megbarátkozott vele. Dugó Dani csinos is volt, okoska is volt, csak egy kicsit szeleburdi és kíváncsi. Így aztán sok mulatságos és izgalmas kaland esett meg vele. Csak győzzék a gyerekek olvasni.

Védd magad! hirdeti a kifestőkönyv címe. Csakugyan védeni kell magadat, mert a nem dohányzóknak is árt a cigarettafüst. Hogy milyen kárt okoz az ember szervezetében, arról olvashatsz e kis könyvecskében. Kapható a Móra könyvklubjaiban és budapesti könyvesboltjaiban.

Barátunk a rádió

Rossz kedved van? Örülsz valaminek? Szépet láttál és szeretnéd valakivel megosztani az örömödet? Történik valami egetverő, amiről ország-világnak tudni kell? Ha igen, akkor hívd a Kölyökrádió automata üzenetrögzítőjét kedden, szerdán és csütörtökön, no meg pénteken. Reggel 9-től tiéd a telefon. Még egy rádiós hír: ne felejtsd el az Ország- városhíres ember című telefonos társasjátékot. Írj a rádiónak, ha kedved- és telefonod van – játszani. Cím: 1800 Budapest, a borítékra írd rá: Ország- város...

Köszöntjük a most felavatott kisdobosokat és úttörőket. Kívánunk nekik sok vidám kalandot és élményekben gazdag éveket.

Az első osztályosok oldala

Talán el sem hiszed, de a hosszúra nyúlt szünidőben még unalmas perceid is lehetnek. Ezekre a percekre olvasnivalót ajánlok neked. Milne: Hatévesek lettünk című könyvéből Az ablaknál, a Bűnbocsánat és a Sötétben című verseket. Nemes Nagy Ágnes versét, a Gondolj rám virág címűt és Lázár Ervin: A nagyravágyó feketerigó című írását. (Kérd a szüleid, vagy a könyvtáros néni segítségét.)

Figyeld és féltsd te is úgy az élővilágot, ahogy ezek az írók teszik. A Sándor nevű bogár, a barnakék gondolj rám virág és a fekete tollú, cipőgomb szemű feketerigó meghálálja a gondoskodást.

Ha így vigyázod a természetet, és a nyáron többször is elolvasod a verseket, sőt még apu újságjából is „kiolvasod" a nagybetűs sorokat, már sokat tettél. Úgy mégy majd össze! iskolába, hogy nem felejtetted el a „betűzgetést", az olvasást, és tettél is valamit a körülötted lévő világért.

Barátaink a Fogócska utca 6-ból

PÁLL ANDRÁS
POGÁNY R.
SCHNÁBEL M.
SEBES J.
SZÉL DÁVID
SZŐKE ZS.
TELEKI L.
TÓTH A.
URBÁN H. L.

Rajzolta **Marék Veronika,** szaktanácsadó **Winkler Márta,** összeállította **Zentai Mari.**

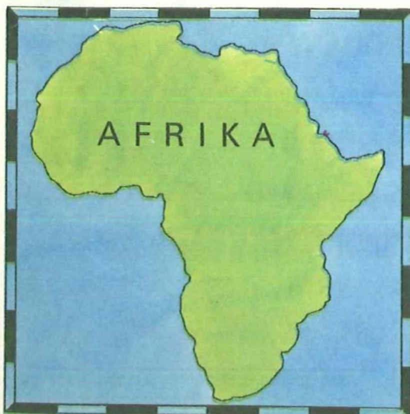

A szerző felvétele

Sós tavak a hasadékvölgyben

Már nem lehet messze a víztükör – gondoltuk, amikor elindultunk a Nátron-tó sós sivatagjában. Vakítóan fehér sórétegen haladtunk előre. Ha megálltunk, lassan süllyedni kezdett alattunk a fehér kéreg. Ilyenkor gyorsan továbbindultunk, nehogy egyszer s mindenkorra elnyeljen minket a sókéreg alatt rejtőző nyúlós fekete iszap. Bakancsunk nyomát azonnal kitöltötte a tömény, sós víz, s pár perc múlva már sókristályok váltak ki belőle. Néhol korábban erre elvonuló antilopnyájak nyomai keresztezték a mi utunkat. Legalább ilyen kikristályosodott formában találkoztunk az élet jeleivel.

Jó órája tapostuk már a kietlen sósivatagot, s lassan furcsállni kezdtük, hogy a víz csak nem került közelebb. Lassan rá kellett döbbennünk, csupán a délibáb játszik velünk. Úgy látszik a mostani száraz évszakban teljesen eltűntek a szabad vízfelületek a Nátron-tó déli öblében.

A tavat a benne található nátriumsókról nevezték el, s egyike azon állóvizeknek, amelyek a Kelet-Afrikát sebhelyszerűen végigszántó nagy árokrendszer hosszában sorakoznak. Az árok – vagy hasadékvölgy – legmagasabb szakaszai csaknem másfél ezer méterrel fekszenek a tengerszint fölött.

A legmélyebb pontok csak néhány száz méterrel magasodnak az Indiai-óceán tükre fölé. A keleti hasadékvölgy legmagasabb tava, a Naiwasha, majdnem 1500 m magasban fekszik. (A Nátron-tó jóval alacsonyabb, 600 méteres tengerszint feletti magasságban.)

A tavak többsége azonban hasonlít egymáshoz abban, hogy a forró, száraz éghajlaton igen sok víz párolog el felszínükről, és a sekély részeken – főleg a száraz évszakban – felgyorsul a sókiválás. Évente mindössze 200–250 mm eső hullik errefelé, az is a nedves évszakokban. A forró napsütés azonban akár 2000 milliméteres vízréteget is könnyedén elpárologtatna egy év alatt. Valamikor – amikor a jégkorban az északi kontinensek jelentős részét vastag jégpáncél burkolta –, sokkal nagyobb volt ezeknek a sós tavaknak a kiterjedése is. A tavak és az óriásvulkánok visszahúzódó glecscserei egyformán jelzik az éghajlat szárazabbá válását.

Amikor alkonyatkor visszaérünk a tópartot szegélyező sziklafal tövébe, egy magányos marabu üdvözöl minket. A páviánhorda épp most indul a sziklák közül a tó felé, ők biztosan ismerik azokat az öblöket, ahol a só még nem borította be a tóparti itatóhelyüket.

Ezzel befejeződött afrikai utazásunk.

Dr. Juhász Árpád

Fürdőnadrágos megfigyelők

Júniusban, különösen a hétvégeken, már „nagyüzem" van a Balaton körül. Az emberek úsznak, napoznak, vitorláznak. De azért mindig akadnak olyan természetbarátok, akik ilyenkor is végeznek megfigyeléseket.

Ha a strand közelében legalább néhány nagyobb fűzfa áll, biztosan felbukkan rajta egy-egy függőcinege. Rendszerint bánatosan hangzó „cűű" hangjára figyelünk fel, az apró madárkát a sűrű lombkoronában nehezebb megpillantani. A függőcinege mindenütt előfordul a Balaton partján, zacskó alakú művészi fészke fűzfaágról lóg a víz fölé. Ha rábukkantok valahol, ne nyúljatok hozzá, nehogy a bennük lapuló parányi tojások vagy fiókák megsérüljenek.

Kockás sikló

Fotó: Bécsy László

Legkisebb gémfélénk, a pocgém vagy törpegém előszeretettel tanyázik a nádszegélyekben, nagyobb nádfoltokban. Néha a fürdőzők között is felbukkan, amint alacsonyan repülve a víz felett egyik nádasból a másikba igyekszik. Odaérve szinte belehull a sűrűbe, és egy pillanat alatt eltűnik a szemünk elől. Ha valaki horgászás közben a nádasban lepi meg, a kis gém igen különösen viselkedik. Nem repül el, hanem hosszú csőrét és nyakát meredeken felfelé nyújtva a nádszálat utánozva próbál láthatatlan maradni. A törpegém vízirovarokkal, lárvákkal, apró halakkal táplálkozik, ezekre a nádszálakon kapaszkodva leselkedik. Ha megpillant valamit, előrehajol, és villámgyorsan odavág kemény, hegyes csőrével. Ritkán hibázza el kiszemelt zsákmányát.

A Balaton felett egész nyáron látható villás farkú küszvágó csérek a levegőből csapnak le a vízbe. Kutatva repülnek a hullámok felett, és ha a Balatonban nagyon gyakori szélhajtó küszök a felszínre merészkednek, fejjel előre, meredeken csapnak közéjük. A megfogott kishalat a csőrükben viszik a távoli fészekben várakozó fiókáknak.

Sok riadalmat okoznak a parti kövek között tanyázó kockás siklók. Pedig ezek az ártalmatlan kis hüllők semmiféle veszélyt nem jelentenek a fürdőzőkre. Ők is a szélhajtó küszökre lesnek a kövek között a badacsonyi, fonyódi vagy a keszthelyi móló közelében. Ha napozás közben kicsit figyeltek rájuk, látni fogjátok, amint egy szerencsés fogás után a kígyó, szájában az ezüstösen csillogó küsszel, gyorsan tovaúszik.

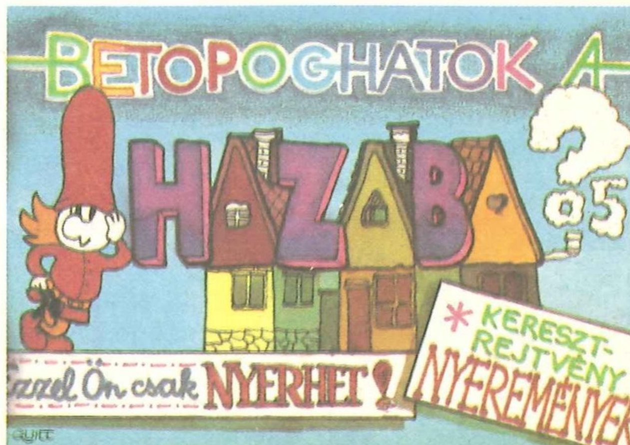
Schmidt Egon

STOP! Ne lapozz tovább! Olvasd el a **TOP** pályázati felhívását!

A **Tűzoltóság Országos Parancsnoksága TIPP-TOP** pályázatot hirdet minden kisdobosnak és a nyári táborok lakóinak. Pályázhatsz rajzzal és írással. Nézz körül a lakásban, az udvaron, a táborban, a környéken: hol nem tartják be a tűzvédelmi szabályokat. Írd meg, hogy hol találtál gyúlékony anyagot, hová rejtitek a kistestvéred elől a gyufát, és hogy véditek a lakást a tűztől. Azt is írd meg, milyen tűzvédelmi szabályokat ismersz. Ha táborozni mégy, hogyan tartod be a táborban a tűzvédelmi szabályokat (sátorban, faházban, kőépületben, erdőben stb.). Készíthetsz rajzos veszélytérképet is, hol, milyen tűzveszély leselkedik rád, hol mit kell megszüntetni, s azt mondani: **STOP!**

A pályázatokat az **augusztus 20**-i tűzijáték kezdetéig kell postára adni a Kisdobos címére: 1052 Budapest, Pf. 100. A résztvevők között értékes jutalmakat sorsol ki a TOP (walkmant, bőrfocikat, zsebrádiókat, kvarcórákat, diavetítőt és dianézőket).

A pályázaton részt vehetnek a gyerekcsoportokat segítő pedagógusok is. Az ő közreműködésüket külön jutalmazzuk.

Postafiók 100

Hurrá! Itt van! Halihó! Megérkezett a várva várt, a vakációóóó! Most tele vagyunk tervekkel, a tavalyi élményekre gondolunk. De jó volt a Nagyinál... a táborban... már alig várjuk, hogy újra utazhassunk. S ha éppen itthon vagyunk, de izgalmas a postaládába nyúlni, írt-e valaki? Képzeljétek, vannak barátaim, akik bárhová érkeznek, azonnal képeslapokat vesznek, és sorra küldik az üdvözleteket. A találékonyabbak maguk készítik (lásd a 27. oldalt). Remélem, ők is és ti is tudjátok, hogy a Kisdobosok zsebkönyvének 155. oldalán található postai díjszabás már nem érvényes.

A legfontosabb változások:

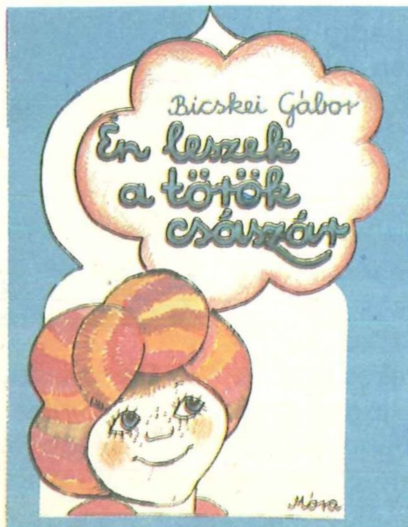
Levél belföldre: 5 Ft
Nem szabványméretű: 10 Ft
Levelezőlap: 3 Ft
Ajánlott díj: 8 Ft
Expressz díj: 12 Ft
Csomag 5 kg-ig: 20 Ft

Levelezni szeretnének: Ferencsik Angelika, 2132 Göd-Felső, Csalogány út 1. Matricát és posztert gyűjt Bondor Csilla, 7014 Sáregres, Zrinyi Miklós u. 32. Naptárért szalvétát küldene: Grolmusz Károly, 2132 Göd-Felső, Terv u. 25/a. Fociról levelezne: Lászk Ildikó, 5665 Pusztaottlaka, Kossuth Lajos u. 42.

Kedves Barátaim! Idén is sokan mentek táborozni vagy napközis táborba. Tavaly nálunk a rajok minden hét végére bemutatóval készültek. A mi rajunk a színjátszóraj volt. Önállóan tanultunk meg egy-egy jelenetet.

Tudjátok, hogy a **Kuckószínház** sorozatban olyan könyveket találhattok, amelyekből felnőttek segítsége nélkül is készülhettek? A saját készítésű jelmezekhez és díszletekhez remek ötleteket kaphattok. Ajánlok a sorozatból két jó könyvet. Remélem, hasznosak lesznek. Keressétek a könyvtárban! A Móra Könyvkiadó kiadványai. Írjátok meg, hogyan sikerültek az előadások. Küldjetek képet is. Az előadásokról készült rajzoknak is nagyon örülnék. A legsikeresebb beszámolókról hírt adunk a Kisdobosban is.

A Kisdobos szerkesztősége meghívást kapott a nagykarácsonyi kultúrházba, ahol **„Ne hagyd elveszni..."** címmel az erdélyi falurombolás ellen műsorral emelték fel szavukat a nagykarácsonyiak. Néhány apróssággal mi is hozzájárultunk a műsor jó hangulatához. Az eseményről beszámolót kaptunk. Így szól:

Kedves Dorka! Köszönjük szépen a csomagot, amit küldtetek. Nagy örömet szereztetek vele egy erdélyi kislánynak, Krisztinek. A műsorunkra érkezőket pogácsával kínáltuk. Linóképeket készítettünk és árusítottunk. Így azt a pénzt és a műsor bevételét – 10.000 Ft-ot – átadtuk a hozzánk érkezett három erdélyi családnak. A műsor végén gyertyát gyújtottunk, és együtt énekeltük el a székely himnuszt. Nagyon szép nap volt ez Nagykarácsonyban. Szeretettel leírta: **Kanderka Dóra** a Jómadár rajból.

Somfai Kata: Váza barkával

Földesi Anikó Kecskemétről azt kérdezte, hogy kik és mennyi idő alatt szerkesztik a Kisdobost. Kedves Anikó! A szerkesztőségben többnyire olyan újságírók dolgoznak, akik korábban tanítók voltak. Egy-egy lap általában 3-4 hét alatt készül el, de a nyomdai munkák miatt például ezt a számot már április 5-én nyomdába adtuk.

Sok levelet kívánok!

Dobos Dorka

Barátunk a számítógép

Az íjászversenyt két pályán játszhatjátok. Behívás és RUN után az első pályán bal oldalon egymás alatt megjelennek a célpontok, jobbra fent pedig a nyíl. A nyilat a lefelé mutató iránybillentyűvel lefelé mozgathatjátok. A SPACE billentyűvel lehet lőni. Igyekezzetek minél rövidebb idő alatt, minél kevesebb lövéssel eltalálni minden célt. Az utolsó lövés után a gép kiírja az eredményt.

A SPACE megnyomása után a második pálya következik. Itt csak egy célpont jelenik meg, de mindig máshol. A nyilat most le és fel is mozgathatjátok. Gondos célzás után SPACE-szel lőjetek. Összesen 20 célpontot kell eltalálni. Utána a gép ismét értékel. A játék C+4, C 16 gépekre készült. Jó szórakozást!

Pethes Endre

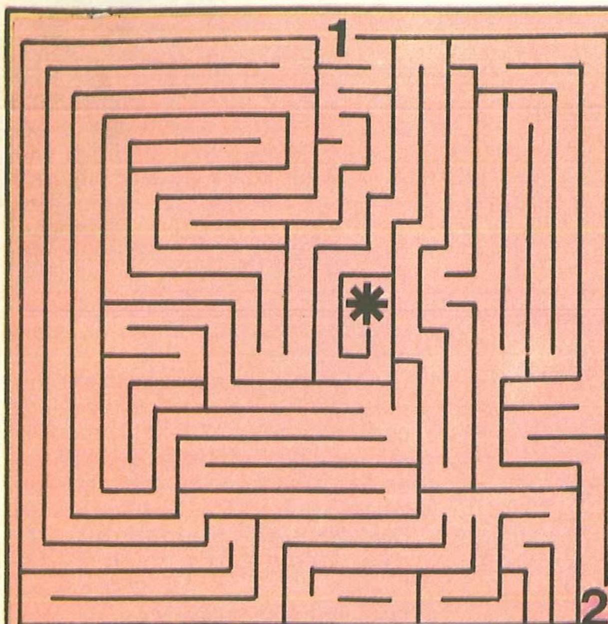
```
10 GRAPHIC0,1:COLOR0,2,7:COLOR4,9,3:CLR
20 K$="▩●":FORI=1TO22:CHAR,0,0+I,K$:NEXT
30 A$="▩←":B$=" ":TI$="000000"
40 X=38:Y=0:CHAR,X,Y,A$
50 GETKEYM$:IFM$=""THEN50
60 IFM$="▣"THENCHAR,X,Y,B$:Y=Y+1
70 IFY>23THENY=0:GOTO40
80 CHAR,X,Y,A$
90 IFM$=" "THEN100:ELSE50
100 L=L+1:A=3072+(40*Y):A1=PEEK(A)
110 IFA1=81THENS=S+1:GOTO120
120 FORI=0TO37:CHAR,X-I,Y,A$
130 CHAR,X-I,Y,B$:NEXT
140 CHAR,0,Y,A$:FORK=1TO150:NEXT
150 CHAR,0,Y,B$:IFS=22THEN160:ELSE40
160 VOL8:SOUND1,900,40:T=INT(TI/60)
170 GRAPHIC0,1:COLOR0,7,4:COLOR1,2,7
180 T$=STR$(T):CHAR,10,5,T$
190 CHAR,15,5,"MA▮□,▩SODPERC ALATT"
200 L$=STR$(L):CHAR,10,7,L$
210 CHAR,15,7,"LO▮□–▩VE▮□,▩SRE SIKERU▮□–▩LT !"
220 IFT<80ANDL<26THEN230:ELSE260
230 FORI=1TO3:SOUND1,810,10:SOUND1,864,20
240 SOUND1,810,10:SOUND1,864,20:NEXT
250 CHAR,6,10,"OLYAN VAGY,MINT ROBIN HOOD !"
260 GETV$:IFV$=""THEN260:ELSE270
270 GRAPHIC0,1:COLOR0,2,7:COLOR4,9,3:CLR
280 A$="▩←":B$=" ":TI$="000000"
290 X=38:Y=0:CHAR,X,Y,A$
300 H=INT(RND(1)*22+1):K$="▩●":CHAR,0,H,K$:S=S+1
310 GETKEYM$:IFM$=""THEN310
320 IFM$="▣"THENCHAR,X,Y,B$:Y=Y+1:IFY>23THENY=23
330 CHAR,X,Y,A$: ELSECHAR,X,Y,A$
340 IFM$="□"THENCHAR,X,Y,B$:Y=Y-1:IFY<0THENY=0
350 CHAR,X,Y,A$:ELSECHAR,X,Y,A$
360 IFM$=" "THEN370:ELSE310
370 FORI=0TO37:CHAR,37-I+1,Y,B$:CHAR,37-I,Y,A$:NEXT
380 FORK=1TO50:NEXT:CHAR,0,Y,B$:CHAR,0,H,B$
390 IFY=HTHENC=C+1:IFC=20THEN400:ELSE290
400 T=INT(TI/60):GRAPHIC0,1
410 T$=STR$(T):CHAR,10,5,T$
420 CHAR,15,5,"MA▮□,▩SODPERC ALATT"
430 SOUND1,346,5
440 S$=STR$(S):CHAR,10,7,S$
450 CHAR,15,7,"LO▮□–▩VE▮□,▩SRE SIKERU▮□–▩LT!"
460 IFS<25ANDT<80THEN470:ELSE500
470 FORI=1TO3
480 SOUND1,810,10:SOUND1,864,20:NEXT
490 CHAR,9,11,"TE VAGY TELL VILMOS !"
500 GETV$:IFV$=""THEN500:ELSE10

READY.
```

Jelmagyarázat

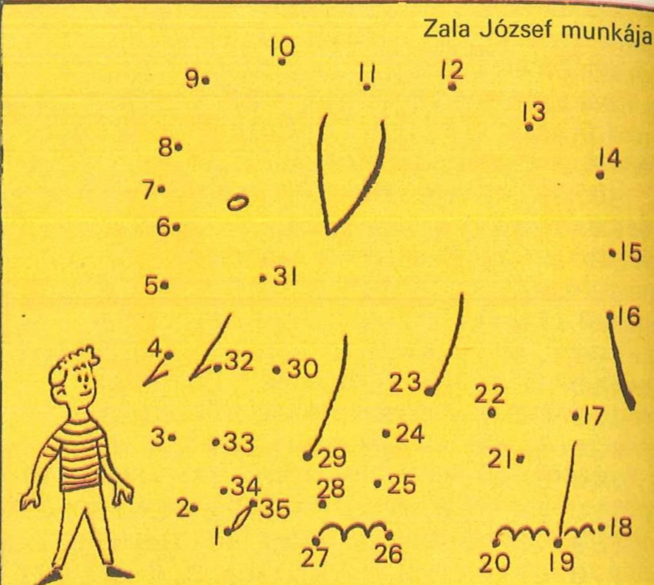
```
▮ = NYIL BALRA
▣ = NYIL LE
□ = NYIL FEL
▩ = CONTR+3
▨ = CONTR+7
```

JÚNIUSI FEJTÖRŐ

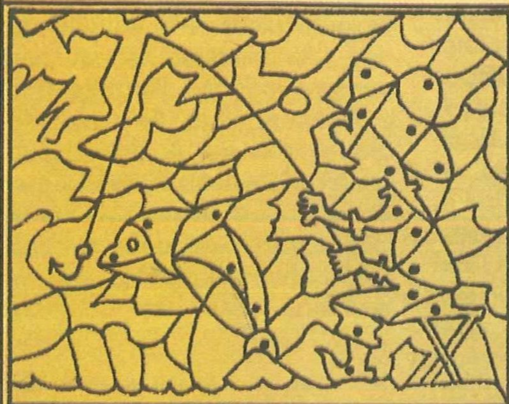
Útvesztő

Mit gondolsz, a két út közül melyiken lehet eljutni a csillaghoz?

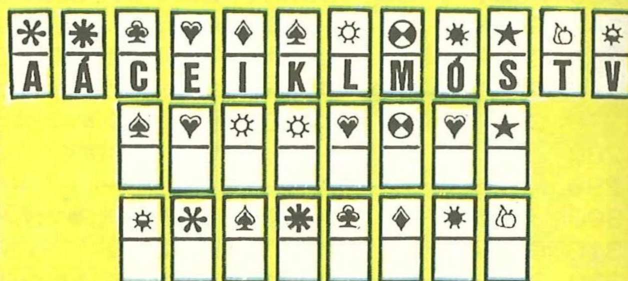
Kösd össze

Kösd össze a számokat 1-től 35-ig, és megtudod, mit ábrázol a kép.

Képcsalogató

Ha a ponttal jelölt mezőket befeketíted, előbújik egy kép. Mit ábrázol?

Titkosírás

Az ábécé 12 betűjét különféle kis ábrák jelképezik. Ha a kis ábrákat a megfelelő betűkkel behelyettesíted, és azokat az üres mezőkbe beírod, egy jókívánság válik olvashatóvá.

A júniusi fejtörő megfejtése:
ÚTVESZTŐ: A 2-es számú út vezet a csillaghoz. **KÖSD ÖSSZE:** elefánt. **KÉPCSALOGATÓ:** Egy horgász és

Márciusi fejtörő megfejtése

Nyolc név: Sarolta. **Lóugrásban:** A magyar név megint szép lesz. **Szóvirág:** A tettek beszélnek! **Szótöredék:** Pilvax Kávéház.

A márciusi fejtörők helyes megfejtéséért 50 Ft-os könyvutalványt nyertek:
Borszéki Zsófia és Sándor, Gálos Szilvia, Orosz Lenke, Széchényi Zsuzsanna, Wagner Patricia, Budapest; Banka Zoltán, Tamási; Berzsenyi Katalin, Vásárosnamény; Biczi Annamária, Abasár; Bors Erzsébet, Dég; Bukta Orsolya, Leninváros; Deák Eszter, Sátoraljaújhely; Fehér Csaba, Domoszló; Fehér Laura, Miskolc; Gaál Mariann, Kalocsa; Geistlinger Katalin, Tatabánya; Géringer Orsolya, Vép; Gombos Katalin, Hantos; Hornyák Andrea, Szabadszállás; Horváth Imre, Kapuvár; Jacsó Renáta, Mezőkövesd; Kaszás Ági, Székesfehérvár; Király Barbara, Csengerújfalu; Kiss Tibor, Sárrétudvari; Kromcsák Zsuzsanna, Iváncs; Lőrincz Edit, Gárdony; Machál Krisztina, Szentendre; Medgyesi Viktor, Karcag; Mészáros Béla, Jászfényszaru; Micimackó örs, Csákánydoroszló; Molnár Anita, Záhony; Mühelyi Veronika, Békéscsaba; Nagy Zsolt, Nyírbátor; Taba Péter, Baja; Takács Gyöngyi, Tatár Andrea, Tiszakürt; Poczok Gergő, Besenyőtelek; Rákos Szilvia, Pórszombat; Simon Csilla, Székesfehérvár; Spilák András, Zalaegerszeg; Szabó Júlianna, Kuncsorba; Szigethy Borbála, Tatabánya; Tóth Timea, Pécs; Unger Anita, Kutas; Varga Marianna, Polgár; Varga Virág, Detk; Wenhardt Károly, Ivándárda; Veres Viktor, Tenk; Vigh Szabina, Szolnok; Ziman Andrea, Ipolydamásd; Zsiros András, Ózd.

E számunkban közölt rejtvények megfejtését nem kell beküldeni!

Képeslap készítése papírdúcról

Nyáron, a vakáció idején bizonyára sokfelé jártok majd. Közben gondoljatok a családra, a barátokra. Küldhettek nekik saját készítésű képeslapokat. A csomagban elfér néhány rajzlap, olló, ragasztó, ecset és festék.

1. Kemény kartonból (pl. papírdobozból) vágjatok ki 2 db 10×14 cm-es lapot és rajzlapból is ugyanekkorát.
Annyit, ahány képeslapot szeretnétek küldeni.
2. Tervezzétek meg, mit ábrázoljon a kép. Pl.: nyaralásotok színhelyének legszebb emlékei közül választhattok.
3. Az egyik kartonlapra rajzoljátok rá a megtervezett képet. Figyelem! A formákat próbáljátok leegyszerűsíteni, úgy mintha azok árnyképek lennének.
4. Vágjátok ki! (A ábra) Ha nemcsak az ollót, hanem az él alatt futó papírt is vezetitek, szebb és egyenletesebb lesz a kivágott forma széle.
5. A kivágott formákat rendezzétek el, és ragasszátok fel a másik kartonra. (B ábra) Ez lesz a papírdúc, amivel a sokszorosítás megoldható.
6. Ha a ragasztás megszáradt, vonjátok be sűrű festékkel (Pl.: temperával vagy nyomdafestékkel).
7. Illesszétek rá a rajzlapot! Vigyázzatok, ne mozduljanak el a lapok egymáson!
8. Erős szőrű kefével vagy hengeres tárggyal (pl. üveg, nyújtófa) többször simítsátok végig.
9. A „hengerelés" után a rajzlapot szárítsátok meg, a hátoldalát pedig készítsétek el a bolti képeslaphoz hasonlóan. Színes papírra is nyomtathattok, így kétszínű képeslapot kaptok. (C ábra)

Szabó M. Katalin

A.

B.

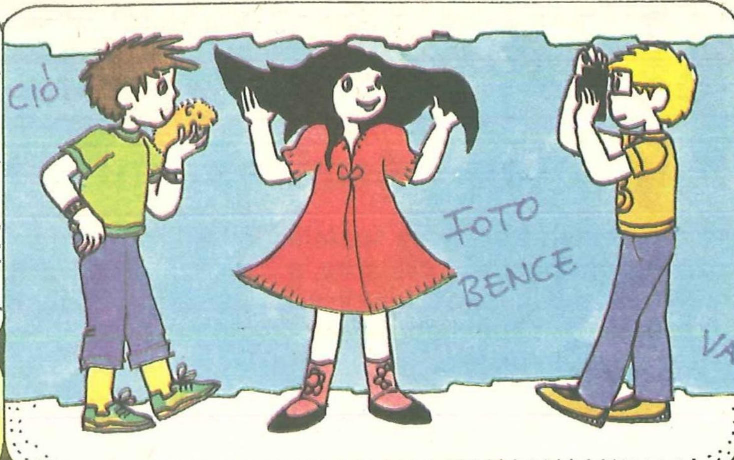
C.

Szeretettel köszöntjük a pedagógusokat! A Kisdobos szerkesztősége

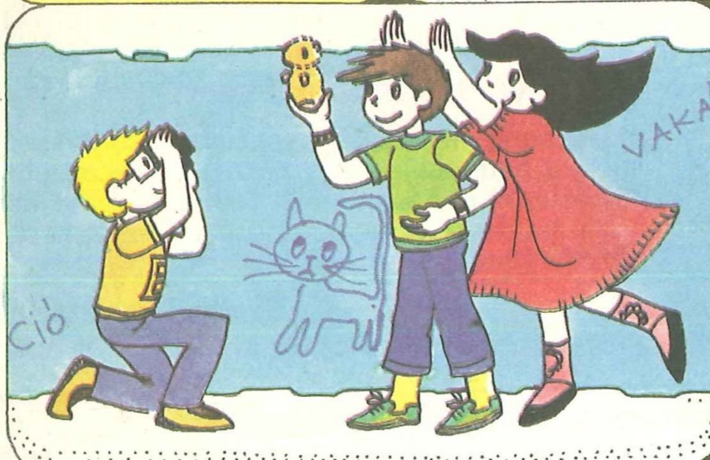
Ára: 15 Ft

A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolgatnak rá...

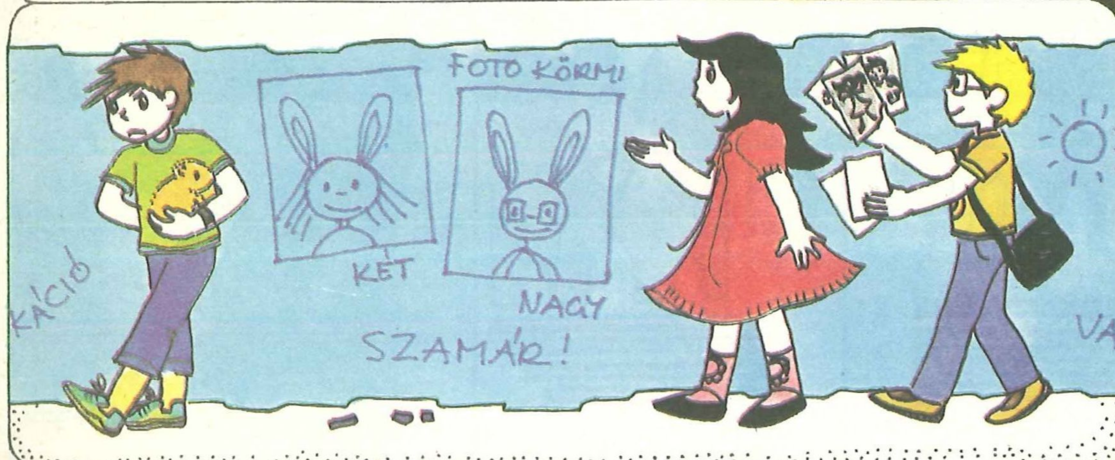

Bence lefényképezte Rékát az új gépével. – Fényképezz le engem is a hörcsögömmel! – kérte Körmi. Bence beleegyezett.

Bence lefényképezte Körmit, de Réka közben szamárfület tartott neki. Körmi észrevette, és rettentő dühbe gurult.

Másnap furcsa képeket találtak a kerítésen. – Körmi, ne mérgelődj! Készült rólad rendes felvétel is! – mutatta Bence.

– Látod, hörcsög, milyen szépek vagyunk? – Körmi gyorsan kijavította Réka és Bence képét – sikeresen!

Marék Veronika